

28.5.2026

Aluehallituksen lausunto ja hyvinvointialuejohtajan selitys vuoden 2025 tilintarkastuskertomukseen sisältyvään muistutukseen

Etelä-Savon hyvinvointialueen vastuunalainen tilintarkastaja KHT, JHT Ulla-Maija Tuomela (BDO Audiator Oy) on tarkastanut Etelä-Savon hyvinvointialueen hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2025. Tilinpäätös sisältää hyvinvointialueen taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutusvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Tilintarkastaja on tarkastuskertomuksessaan esittänyt muistutuksen, ”että tilikauden 2026 talousarvio ei ole hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti tasapainossa, kun otetaan huomioon tilikausien 2023 ja 2024 kertynyt alijäämä, tilikauden 2025 ylijäämä sekä kertynyt poistoero. Muistutuksesta huolimatta esitämme vastuuvapauden myöntämistä aluehallitukselle ja hyvinvointialuejohtajalle, koska kertyneen alijäämän kattamisaikaa on jäljellä.”

Tilintarkastuskertomuksessa todetaan myös, että muilta osin hyvinvointialueen hallintoa on hoidettu lain ja aluevaltuuston päätösten mukaisesti ja esitetään vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

Tilintarkastuskertomukseen sisältyvän muistutuksen perustelut:

Hyvinvointialueen taseessa on aiemmilta ja päättyneeltä tilikaudelta kertynyttä alijäämää poistoero huomioiden yhteensä -68.637.975 euroa. Tilikausilta 2023 ja 2024 syntyi alijäämää yhteensä -76.642.096 euroa. Tilikauden 2025 ylijäämä oli 2.704.173 euroa. Lain hyvinvointialueesta 115 §:n mukaan tilikausilta 2023 ja 2024 taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa tilikauden 2026 loppuun mennessä. Aluevaltuuston 8.12.2025 hyväksymä talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2028 eivät ole hyvinvointialuelain edellyttämällä tavalla tasapainossa, koska tilikausien 2023 ja 2024 toteutunut alijäämä mukaan luettuna se osoittaa tilikauden 2026 lopussa kertynyttä alijäämää. Tilikauden 2026 lopussa kertynyt alijäämä on voimassa olevan taloussuunnitelman mukaan poistoero huomioiden -61.536.975 euroa. Toimintakertomuksen talouden tasapainottamistoimenpiteet kohdassa on tuotu laajasti esille mitä toimenpiteitä ja päätöksiä sopeuttamisen osalta on tehty.

Toimintakertomuksessa on nostettu esille lainsäädännöllinen muutoshanke, jonka pohjalta tietyin edellytyksin valtiovarainministeriö voisi myöntää mahdollisuuden kattaa kertyneet alijäämät vuoden 2029 loppuun mennessä. Tämä koskisi niitä alueita, joille lisäaika on välttämätön lainsäädännön noudattamiseksi. Toimintakertomuksessa on tuotu esille, että Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallitus linjasi kokouksessaan 9.3.2026 alijäämien kattamisesta siten, että aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että sen alijäämät katettaisiin vuoden 2029 loppuun mennessä. Alijäämien kattamisen edellytyksenä on sopeutustoimien jatkaminen ja esimerkiksi vuodelle niitä vaaditaan n. 20 miljoonan euron edestä.

Tarkastuslautakunta pyytää hyvinvointialuelain 130 §:n mukaisesti tehdystä muistutuksesta selityksen hyvinvointialuejohtajalta sekä lausunnon aluehallitukselta 1.6.2026 mennessä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Aluehallituksen lausunto ja hyvinvointialuejohtajan selitys

Tilintarkastuskertomukseen tehty muistutus koskee sekä aluehallitusta että hyvinvointialuejohtajaa, joten selitys ja lausunto annetaan samassa asiakirjassa.

Vuoden 2025 talousarvio laadittiin 0,4 miljoonaa ylijäämäiseksi ja talousarvioon sisältyi sopeutustoimia noin 38,2 miljoonan euron edestä. Säästöt muodostuivat palvelujen tuotantosuunnitelmassa päätetyistä säästöistä, erillisistä lisäsopeutustoimista ja yhteistoimintaneuvotteluiden säästöistä. Sopeutustoimet toteutuivat noin 30,4 miljoonan euron suuruisina. Toteutumattomia sopeutustoimia oli noin 7,8 miljoonaa euroa. Edellisistä myöhemmin toteutettavaksi siirtyi noin 6,2 miljoonaa euroa. Kokonaan toteutumatta sopeutuksia jäi 1,7 miljoonaa euroa.

Vuoden 2025 aikana taloutta sopeutettiin myös viranhaltijatyönä eli sellaisilla toimenpiteillä, joita voitiin toteuttaa ilman poliittista päätöksentekoa. Näitä toimenpiteitä kartoitettiin kevään 2025 aikana ja alun perin näitä arvioitiin toteutuvan yhteensä noin 8,8 miljoonan euron edestä. Lopullinen toteuma oli 11,6 miljoonaa euroa. Alkuvuoden ennusteessa vuoden 2025 alijäämäksi arvioitiin lähes 20 miljoonaa euroa, mutta vuoden 2025 lopulliseksi ylijäämäksi muodostui 2,7 miljoonaa euroa, joka on jopa talousarviolukemaa parempi. Kumulatiivista alijäämää on taseessa 73,9 miljoonaa euroa.

Vuoden 2025 tulos osoittaa merkittävää sitoutumista talouden sopeuttamiseen ja talouden suunnan voidaan sanoa kääntyneen vuoden 2025 loppupuolella. Tämä on osoitus pitkäjänteisestä työstä ja siitä, että alijäämien kattaminen on mahdollista, mutta laissa määrätty aika on Etelä-Savon hyvinvointialueen osalta ollut liian tiukka, joka on myös tuotu jo alusta alkaen esiin.

Vuoden 2026 talousarvio on laadittu n. 7,1 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, joten Etelä-Savon hyvinvointialueen kumulatiiviset alijäämät eivät tule katetuiksi määräajassa eli vuoden 2026 loppuun mennessä. Hallitus antoi eduskunnalle 11.12.2025 esityksen hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta (HE 189/2025), jossa ehdotetaan alijäämien kattamiskautta koskevan sääntelyn määräaikaista muuttamista. Hallitus antoi 3.3.2026 edellä mainittua esitystä täydentävän esityksen (HE 27/2026). Alueet voisivat esityksessä määritellyin edellytyksin saada uuden määräajan kertyneiden alijäämien kattamiseen vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä.

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto on 24.3.2026 § 5 kokouksessaan päättänyt alijäämän kattamisen aikataulun muuttamisesta siten, että alijäämät tulevat katetuksi vuoden 2029 loppuun mennessä.

Valtiovarainministeriö päättää alijäämän kattamisaikataulun määräajan mahdollisesta jatkamisesta.

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 115 a §:

Jos hyvinvointialue ei voi kattaa taseeseensa kertynyttä alijäämää 115 §:n 2 momentissa säädettyssä määräajassa, valtiovarainministeriö voi hyvinvointialueen hakemuksesta päättää, että alijäämä on katettava vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä.

Valtiovarainministeriö voi tehdä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, jos:

- 1) määräajan jatkaminen on välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi;*
- 2) kertynyt alijäämä on katettavissa 1 momentissa säädettyssä määräajassa; ja*
- 3) hyvinvointialueella on aluevaltuuston hyväksymä suunnitelma kertyneen alijäämän kattamiseksi viipymättä.*

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Hyvinvointialue voi tehdä hakemuksen aluehallituksen laadittua tilinpäätöksen. Hakemus on tehtävä alijäämän kattamista koskevan määräajan päättymisvuoden elokuun loppuun mennessä.

Etelä-Savon hyvinvointialue laatii suunnitelman alijäämien kattamiseksi vuoden 2029 loppuun mennessä ja suunnitelma on aluevaltuuston käsittelyssä 8.6.2026. Aluevaltuusto on jo 24.3.2026 § 5 päätöksessään valtuuttanut aluehallituksen hakemaan valtiovarainministeriöltä lisäaikaa alijäämien kattamiseen vuoden 2029 loppuun mennessä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi